

Sbírka zákonů

Československá socialistická republika

ČESKÁ
SOCIALISTICKÁ REPUBLIKA

SLOVENSKÁ
SOCIALISTICKÁ REPUBLIKA

Částka 10

Vydána dne 16. května 1972

Cena

OBSAH:

28. Zákon o národních výborech (úplné znění, jak vyplývá s platností pro Českou socialistickou republiku z pozdějších zákonných změn a doplňků)

O z n á m e n í o vydání obecných právních předpisů

28

PŘEDSEDNICTVO ČESKÉ NÁRODNÍ RADY

vyhlašuje

úplné znění zákona ze dne 29. června 1967 č. 69 Sb., o národních výborech, pokud se vztahuje na území České socialistické republiky, se změnami a doplňky provedenými zákonem č. 175/1968 Sb., o městě Brně, zákonem České národní rady č. 40/1969 Sb., o městě Ostravě, zákonem České národní rady č. 41/1969 Sb., o městě Plzni, zákonem České národní rady č. 33/1970 Sb., o finančních správách, zákonem České národní rady č. 57/1971 Sb., kterým se mění zákon č. 69/1967 Sb., o národních výborech, zákonem České národní rady č. 116/1971 Sb., o výborech a komisích lidové kontroly, a čl. I zákona č. 146/1971 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o národních výborech a upravuje působnost národních výborů na některých úsecích státní správy,* a se změnami vyplývajících z ústavního zákona č. 143/1968 Sb., o československé federaci, a z ústavního zákona č. 57/1969 Sb., jímž se mění některá ustanovení ústavy a ústavního zákona č. 81/1968 Sb.

Z Á K O N

o národních výborech

Národní shromáždění Československé socialistické republiky se usneslo na tomto zákoně:

Hlava první

POSTAVENÍ NÁRODNÍCH VÝBORŮ VE STÁTĚ
A SPOLEČNOSTI

Oddíl 1

Základní ustanovení

§ 1

[¹] Národní výbory jsou orgány socialistické státní moci a správy v krajích, okresech a obcích.

Ve své činnosti upevňují pod vedením Komunistické strany Československa socialistické společenské zřízení, řídí se ústavou, ostatními zákony a právními předpisy.

[²] Národní výbory jako zastupitelské sbory pracujícího lidu jsou složeny z poslanců, kteří jsou voleni na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva tajným hlasováním.

[³] Poslanci jsou lidem kontrolováni, jemu odpovědni a mohou být z rozhodnutí svých voličů odvoláni.

*) V článku III upravuje zákon ČNR č. 146/1971 Sb. přenesení působnosti z národních výborů vyššího stupně na národní výbory nižších stupňů podle příloh A až D.

§ 2

Národní výbory organizují plánovitý rozvoj hospodářské, kulturní, zdravotní a sociální výstavby na svém území. Jako státní orgány samosprávného charakteru spojují ve své práci uspokojování potřeb společnosti s potřebami a zájmy ve svém územním obvodu především s potřebami rozvoje měst a obcí, a uvádějí do souladu celospolečenské, místní, skupinové a osobní zájmy. Chrání práva, oprávněné zájmy občanů a organizací a vedou je k plnění zákonů a k účtům k právům spoluobčanů. Podílejí se na ochraně socialistické hospodářské soustavy, socialistického pořádku ve společnosti a na upevnování obranyschopnosti republiky.

§ 3

[1] Národní výbory vyvíjejí veškerou svou činnost ve spojení s občany, za jejich aktivní účasti a pod jejich stálou kontrolou. Vytvářejí předpoklady pro přímou účast občanů na plnění svých úkolů a přibírají občany k jejich řešení a provádění. Zapojují tak občany v nejširší míře do správy státu.

[2] Národní výbory soustavně zkoumají zájmy občanů, jejich potřeby a názory, radí se s nimi o návrzích závažných opatření, pozorně se zabývají jejich připomínkami a náměty a seznamují je s výsledky své práce a skládají jim účty ze své činnosti.

§ 4

[1] Národní výbory plní své úkoly v součinnosti s organizacemi sdruženými v Národní frontě, zejména s Revolučním odborovým hnutím, s Českým svazem žen, se Socialistickým svazem mládeže a s ostatními společenskými organizacemi.

[2] Spolupráci s Revolučním odborovým hnutím zaměřují národní výbory na přípravu a uskutečňování důležitých opatření dotýkajících se zájmů pracujících a vyžadují si k nim od jeho orgánů stanoviska. Obdobně spolupracují i s jednotlivými zemědělskými družstvy.

[3] Národní výbory sdružují na základě vzájemné dohody se společenskými organizacemi prostředky a síly k účinnějšímu a hospodárnému provádění obecně prospěšných opatření a koordinují provádění společných úkolů.

§ 5

Národním výborům přísluší výkon státní správy v jejich územních obvodech; jiným územním orgánům nebo organizacím může být výkon státní správy svěřen jen zákonem.

§ 6

[1] Národní výbory vzájemně spolupracují s ostatními státními orgány ve svých územních ob-

vodech k dosažení společných cílů. Spolupráci zaměřují zvláště na všestranné upevnování socialistické zákonnosti a státní disciplíny, na předcházení trestné činnosti, na posilování obranyschopnosti republiky, na plnění zákona o rodině a na všestrannou ochranu občanských práv.

[2] Národní výbory upozorňují jiné státní orgány na nedostatky, které zjistí, a dávají podněty k jejich odstranění; úkoly jim mohou ukládat, jen pokud to zvláštní předpisy připouštějí.

[3] Soudy, prokuratura a Sbor národní bezpečnosti seznamují národní výbory se stavem socialistické zákonnosti v jejich obvodu.

[4] Národní výbory jsou oprávněny při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku v rámci své působnosti ukládat úkoly Veřejné bezpečnosti, a to prostřednictvím příslušných náčelníků. Orgány Veřejné bezpečnosti jsou ve věcech výkonu služby odpovědny a podřízeny jen vyšším náčelníkům.

[5] Národní výbory ve městech a v obcích mohou za podmínek stanovených vládou zřizovat inspekce veřejného pořádku národních výborů k zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku v rámci své působnosti. Pracovníci těchto inspekcí dohlížejí na dodržování předpisů na ochranu veřejného pořádku, upozorňují občany a organizace na zjištěné nedostatky a činí opatření k jejich odstranění. Jsou oprávněni požadovat od občanů potřebná vysvětlení k objasnění skutečností nutných k zjištění přestupku. Předvést občana mohou jen v případě, nemůže-li hodnověrně prokázat svou totožnost. Vláda nařízením podrobněji upraví úkoly inspekce veřejného pořádku národních výborů a práva a povinnosti jejich pracovníků.

§ 7

[1] Vůči ústředně řízeným hospodářským, družstevním a ostatním organizacím vykonávají národní výbory státní správu, zejména na úseku výstavby, vodního hospodářství, vytváření a ochrany zdravých podmínek a zdravého způsobu života a práce, zdravotnických služeb, veřejného pořádku, požární ochrany, ochrany rostlinné a živočišné výroby a zemědělského půdního a lesního fondu. Předpisy upravující jednotlivé úseky činnosti státní správy stanoví, v kterých případech se musí tyto organizace řídit opatřeními národního výboru.

[2] Ústředně řízené hospodářské, družstevní a ostatní organizace jsou povinny spolupracovat s národními výbory a předkládat jim k zaujetí závazného stanoviska v případech stanovených zvláštními předpisy podklady o připravovaných investicích a jiných důležitých opatřeních, které národní výbory potřebují k zabezpečování celkového rozvoje kraje, okresu, města a obce.

Oddíl 2

Stupně a druhy národních výborů

§ 8

V obcích a ve městech jsou místní a městské národní výbory, v okresech okresní národní výbory a v krajích krajské národní výbory.

§ 9

Se souhlasem občanů může být zřízen jeden místní národní výbor pro několik obcí; o tomto opatření rozhoduje na návrh místních národních výborů okresní národní výbor.

§ 10

V hlavním městě Československé socialistické republiky je Národní výbor hlavního města Prahy a obvodní národní výbory. Národní výbor hlavního města Prahy je řízen přímo vládou. Zvláštní úpravu působnosti a organizační výstavby Národního výboru hlavního města Prahy a obvodních národních výborů stanoví zákon.

§ 11*)

§ 11a

(¹) V městech Brně, Ostravě a Plzni je Národní výbor města Brna, Národní výbor města Ostravy a Národní výbor města Plzně [dále jen „národní výbory měst Brna, Ostravy a Plzně“]. Tyto národní výbory jsou řízeny příslušným krajským národním výborem.

(²) Území měst Brna, Ostravy a Plzně se dělí na městské obvody, v nichž působí obvodní národní výbory, které jsou řízeny národním výborem města. Vytvořit nebo zrušit městský obvod nebo změnit jeho území přísluší národnímu výboru města po vyjádření obvodních národních výborů a po projednání s krajským národním výborem, a to se zřetelem na potřeby občanů ve městě.

(³) K městům Brnu, Ostravě a Plzni mohou být připojeny okolní obce tvořící příměstskou oblast usnesením krajského národního výboru po předchozím souhlasu národního výboru města, národních výborů v obcích, o jejichž připojení jde, a příslušného okresního národního výboru.

(⁴) Ve městech Brně, Ostravě a Plzni mohou v městských částech působit se souhlasem národního výboru města místní národní výbory, které jsou jím řízeny.

§ 12

Městské národní výbory jsou ve městech, která jsou sídly okresů, dále v jiných obcích městského

charakteru, které na návrh okresního národního výboru určí krajský národní výbor.

Hlava druhá

POSLANCI

§ 13

Počet svých poslanců stanoví národní výbor se zřetelem na počet obyvatel, na velikost svého obvodu, na rozsah své působnosti i se zřetelem na to, aby národní výbor tvořil dělný pracovní sbor. Přitom počet poslanců stanoví tak, aby

a) místní nebo městský národní výbor měl nejméně

9 poslanců v obcích do	300 obyvatel,
11 poslanců v obcích do	600 obyvatel,
17 poslanců v obcích do	1 500 obyvatel,
25 poslanců v obcích do	5 000 obyvatel,
40 poslanců v obcích do	10 000 obyvatel,
60 poslanců v obcích do	20 000 obyvatel,
80 poslanců v obcích do	50 000 obyvatel,
85 poslanců v obcích nad	50 000 obyvatel;

b) okresní národní výbor měl nejméně

60 poslanců v okresech do	80 000 obyvatel,
80 poslanců v okresech s větším počtem obyvatel;	

c) krajský národní výbor měl nejméně 80 poslanců;

d) Národní výbor města Brna měl nejméně 100, Národní výbor města Ostravy nejméně 100 a Národní výbor města Plzně nejméně 80 poslanců;

e) obvodní národní výbory v městech Brně, Ostravě a Plzni měly nejméně:

30 poslanců v obvodech do	5 000 obyvatel,
40 poslanců v obvodech do	10 000 obyvatel,
60 poslanců v obvodech do	20 000 obyvatel,
80 poslanců v obvodech nad	20 000 obyvatel.

§ 14

Poslanec národního výboru se podílí na jednání a rozhodování národního výboru, zvláště se aktivně účastní zasedání národního výboru a jeho orgánů, za jejichž člena byl zvolen. Pozorně zkoumá zájmy svých voličů, jejich potřeby a názory, udržuje s nimi stálé spojení a skládá jim účty ze své činnosti.

*) Nevztahuje se na území České socialistické republiky.

§ 15

Poslanec národního výboru je oprávněn zejména

- a) předkládat návrhy národnímu výboru a jeho komisím a podněty jeho radě a odborům;
- b) vznášet dotazy na radu, na její jednotlivé členy a na předsedy komisí, a to i mimo zasedání národního výboru nebo komise; odpověď na tyto dotazy musí být dána neprodleně, nemůže-li se tak stát, nejpozději do 30 dnů;
- c) požadovat od vedoucích odborů vysvětlení vztahující se na činnost odborů; vysvětlení může požadovat i od vedoucích organizací národního výboru; vysvětlení musí být dáno bezodkladně;
- d) doporučovat vedoucím organizací opatření k odstranění nedostatků, v závažnějších případech se obrátit na národní výbor, aby organizaci uložil v mezích své působnosti vhodná opatření k nápravě;
- e) účastnit se s hlasem poradním zasedání národního výboru nižšího stupně;
- f) účastnit se vyřizování stížností, oznámení a podnětů občanů vztahujících se na činnost národního výboru, jeho orgánů a organizací.

§ 16

Poslanec národního výboru je povinen zejména

- a) aktivně pracovat mezi voliči, radit se s nimi o návrzích závažných opatření, které bude národní výbor projednávat, uplatňovat oprávněné zájmy občanů v národním výboru a seznamovat je s prací národního výboru, především s jeho závažnými opatřeními, s novými zákony, s opatřeními vlády a s usneseními Komunistické strany Československa;
- b) podávat voličům zprávy o své práci v národním výboru a o vyřízení jejich podnětů a připomínek;
- c) udržovat stálý styk se společenskými organizacemi, které působí v jeho obvodu;
- d) uplatňovat ve veškeré své práci zkušenosti a podněty občanů;
- e) úzce spolupracovat s národními výbory nižších stupňů a uplatňovat jejich podněty a zkušenosti v práci národního výboru.

§ 17

[¹] Poslanec národního výboru nesmí být pro výkon své funkce zkrácen na právech ani na nárocích vyplývajících z pracovního nebo z obdobného poměru (člena družstva). Organizace, jejímž je poslanec pracovníkem, je povinna umožnit mu výkon funkce a poskytnout mu za tím účelem potřebné pracovní volno; to platí i o členech komisí národních výborů, kteří nejsou poslanci.

[²] Poslanci, který je pro výkon funkce uvolněn ze zaměstnání, se zachovává pracovní poměr. Místo mzdy (jiné odměny za práci) obdrží od národního výboru přiměřenou odměnu. Ostatní poslanci a členové komisí, kteří nejsou poslanci, obdrží od národního výboru náhradu ušlého výdělků; vláda stanoví, ve kterých případech mohou od národního výboru obdržet ještě odměnu za výkon funkce. Náhrada skutečných výdajů, které jim vzniknou v souvislosti s výkonem funkce, jim náleží podle předpisů platných pro pracovníky v pracovním poměru.

[³] Podrobnější úpravu odměn a náhrad stanoví vláda.

Hlava třetí

PŮSOBNOST NÁRODNÍCH VÝBORŮ

Oddíl 1

Základní ustanovení

§ 18

Předním úkolem národních výborů je péče o uspokojování potřeb občanů, zejména péče o výstavbu měst a obcí, o zdravé životní prostředí, o zlepšování úrovně bydlení, o rozšiřování různých služeb, o rozvíjení kulturního a společenského života, o výchovu mládeže, o vytváření podmínek pro rozvoj tělesné výchovy, o souladný rozvoj jejich území, optimální využívání přírodních, hospodářských a společenských podmínek a o zabezpečování veřejného pořádku a ochrany zájmů občanů.

§ 19

Národní výbory podle zvláštních předpisů vykonávají státní správu, zejména na úseku

- vytváření a ochrany podmínek zdravého způsobu života a práce,
- územního plánování a stavebního řádu,
- pracovních sil,
- ochrany přírody,
- využití nerostného bohatství,
- zemědělství,
- lesního a vodního hospodářství,
- energetiky,
- hospodaření s byty a s nebytovými prostory,
- financí a správy a ochrany národního majetku,
- zásobování, obchodu a cestovního ruchu,
- služeb,
- dopravy,
- silničního hospodářství,
- školství a péče o děti,
- kultury a informací,

- ochrany kulturních památek,
- zdravotnických služeb,
- sociálního zabezpečení,
- obrany státu,
- ochrany veřejného pořádku,
- požární ochrany,
- všeobecné vnitřní správy.

§ 20

(1) Národní výbory spravují

- předškolní i mimoškolní výchovná zařízení, školy poskytující základní, střední a vyšší vzdělání a jim sloužící zařízení,
- kulturní a kulturně výchovné organizace a zařízení,
- zdravotnická zařízení,
- zařízení sociálního zabezpečení.

(2) V otázkách zřizování a zrušování organizací a zařízení uvedených v odstavci 1 a v otázkách jejich odborného vedení se národní výbory řídí obecně závaznými předpisy a směrnicemi ústředních orgánů státní správy a národního výboru vyššího stupně.

§ 21

K plnění svých úkolů národní výbory mohou zřizovat a řídit organizace nebo zařízení obstarávající

- komunální služby (zásobování vodou, čištění města, kanalizace, veřejné osvětlení),
- správu domovního majetku,
- místní stavebnictví,
- místní dopravní služby a veřejnou osobní i nákladní automobilovou dopravu,
- správu silnic,
- opravářské činnosti a osobní služby,
- ubytovací služby, veřejné stravování, rekreaci a cestovní ruch,
- místní výrobu,
- zásobování tuhými palivy,
- obchodní činnost navazující na služby a místní výrobu,
- projektové a investorské práce, popřípadě inženýrské činnosti, jiné specializované služby a další služby pro obyvatelstvo,
- sběr odpadových surovin.

§ 22

(1) Řízení hospodářské organizace zahrnuje právo vymezení organizací předmět činnosti, svěřit jí

potřebný majetek do správy, stanovit jí v mezích obecně závazných právních předpisů podmínky hospodaření, jmenovat a odvolávat jejího vedoucího a vymežit jeho práva, povinnosti a odpovědnost, sledovat, jak organizace zabezpečuje uspokojování potřeb obyvatelstva a plní ostatní své základní úkoly, provádět kontrolu její činnosti a rozhodovat o jejím zrušení nebo sloučení s jinou organizací.

(2) Národní výbor může uložit organizaci, kterou řídí, aby v rámci vymezeného předmětu své činnosti provedla určitou naléhavou práci nutnou v důležitém obecném zájmu.

(3) Obstarávají-li činnost uvedenou v § 21 organizace rozpočtové nebo příspěvkové nebo zařízení národních výborů, vztahuje se na ně ustanovení § 20 odst. 2.

§ 23

(1) Národní výbory kontrolují činnost orgánů a organizací řízených nebo spravovaných národním výborem a činnost národních výborů nižších stupňů, jejich orgánů a jimi řízených a spravovaných organizací. Kontrolují dále, jak ústředně řízené hospodářské, družstevní a ostatní organizace plní své povinnosti uložené jim zvláštními předpisy upravujícími jednotlivé úseky státní správy, a to v rozsahu působnosti svěřené národnímu výboru.

(2) Národní výbory kontrolují, jak ústředně řízené státní, družstevní a ostatní organizace plní své povinnosti, uložené jim zvláštními předpisy upravujícími vztahy k rozpočtům národních výborů, a jak používají dotací a subvencí poskytnutých jim z rozpočtů národních výborů.

§ 24

(1) Národní výbory mohou

- a) zaujímat stanovisko k otázkám veřejného zájmu a předkládat je jiným orgánům;
- b) udělovat čestné občanství obce (města) a jiná veřejná uznání.

(2) Pokud není předepsáno užívání státního znaku, mohou národní výbory měst Brna, Ostravy a Plzně, obvodní i místní národní výbory v těchto městech a městské národní výbory, jakož i jimi řízené a spravované organizace, užívat znaku města. Jiné organizace mohou užívat znaku města jen se svolením příslušného národního výboru.

Oddíl 2

Působnost národních výborů jednotlivých stupňů a druhů

§ 25

Místní národní výbor

(1) Místní národní výbor vytváří podmínky pro uspokojování oprávněných potřeb a zájmů občanů,

podmínky zdravého způsobu života a práce v obci, organizuje výstavbu obce, pečuje o její zvelebování a vzhled, rozvíjí kulturní a společenský život a chrání veřejný pořádek a práva občanů. Na všech úsecích své práce vytváří podmínky k efektivnímu a intenzivnímu rozvoji zemědělství.

(2) Místní národní výbor

- a) spravuje mateřskou a základní devítiletou školu, územní jesle, dětský útulek, školní jídelnu, místní lidovou knihovnu a podle místních podmínek další kulturní zařízení;
- b) spravuje místní komunikace a místní osvětlení a obstarává podle místních podmínek další komunální nebo jiné služby pro obyvatelstvo (§ 21), a to i pro obyvatelstvo spádového území;
- c) schvaluje rozmístění prodejen, prodejní dobu a činí další opatření k zajištění řádného zásobování obyvatelstva;
- d) vykonává státní správu na dalších vymezených úsecích, zejména na úseku evidence obyvatelstva, vedení matrik, požární ochrany, výstavby, hospodaření s byty a nebytovými prostory, ochrany rostlinné a živočišné výroby a ochrany zemědělského půdního a lesního fondu.

(3) Činí-li jiné státní orgány opatření, která se dotýkají zájmů obce, jsou povinny vyžádat si stanovisko místního národního výboru.

(4) Místní národní výbor může, přihlížeje k povaze svých úkolů a k podmínkám své práce, vydat statut, v němž zejména upraví uspořádání svých orgánů, vzájemnou dělbu jejich práce a dále uvede okruh organizací a zařízení, které spravuje, i aktivity, jež mu při plnění jeho úkolů pomáhají. Řídí se vzorovým statutem, který vydá Česká národní rada.

§ 26

Městský národní výbor

(1) Městský národní výbor zabezpečuje plánovitý rozvoj města a účastní se řešení oblastních proporcí. Organizuje výstavbu města, vytváří podmínky zdravého způsobu života a práce ve městě, rozvíjí kulturní a politickovýchovnou práci a chrání veřejný pořádek a práva občanů.

(2) Městský národní výbor mimo působnost, která přísluší místnímu národnímu výboru (§ 25 odst. 2 a 3), spravuje městská kulturní zařízení, rozvíjí městské hospodářství, zajišťuje komunální služby a zpravidla ostatní služby pro obyvatelstvo. Řídí sbor (útvar) požární ochrany. Řídí zpravidla organizaci místního stavebnictví. Stará se též o cestovní ruch.

(3) Vzorový statut městských národních výborů, který vydá Česká národní rada, stanoví, v kterých otázkách krajský národní výbor svěří do působnosti městského národního výboru výkon státní správy, jenž jinak podle obecně závazných předpisů přísluší okresnímu národnímu výboru.

(4) *)

(5) Městský národní výbor vycházející z rozhodnutí krajského národního výboru nebo vlády, uvede ve svém statutu podrobněji svou působnost, upraví uspořádání svých orgánů, vzájemnou dělbu jejich práce a pravomoci, dále uvede okruh organizací a zařízení, které řídí nebo spravuje, i aktivity, jež mu při plnění jeho úkolů pomáhají. Při vydání statutu se národní výbor řídí vzorovým statutem a přihlíží k povaze svých úkolů, vyplývajících z potřeb a podmínek rozvoje města.

§ 26a

(1) Národní výbory měst Brna, Ostravy a Plzně a obvodní národní výbory v těchto městech mají působnost městských i okresních národních výborů. Národní výbory měst Brna, Ostravy a Plzně kromě toho vykonávají ve zvlášť stanovených věcech**) státní správu, která jinak přísluší krajským národním výborům. Obvodní národní výbory v těchto městech vykonávají státní správu ve věcech, které podle zvláštních předpisů přísluší městským národním výborům. Místním národním výborům v městských částech přísluší působnost, kterou mají místní národní výbory podle tohoto zákona.

(2) Národní výbory měst Brna, Ostravy a Plzně mohou v dohodě s obvodními národními výbory stanovit, že budou plnit v zájmu jednotné správy města i další úkoly, které by obvodním národním výborům jinak náležely, jde-li o věci celoměstského významu nebo dosáhne-li se tím účelnějšího výkonu státní správy nebo lepšího uspokojování potřeb občanů a organizací. Stejným způsobem mohou některé úkoly ze své působnosti svěřit všem obvodním národním výborům, popřípadě některému z nich. Národní výbor města může v dohodě s místním národním výborem působícím v městské části přenést některé úkoly náležející do působnosti místního národního výboru na obvodní národní výbor. Na návrh místního národního výboru se může národní výbor města po projednání s občany usnést na zániku tohoto místního národního výboru a na převzetí jeho působnosti obvodním národním výborem.

(3) Národní výbory měst Brna, Ostravy a Plzně ve svých statutech zejména upraví rozdělení úkolů mezi národním výborem města a obvodními národními výbory; stanoví městské obvody, znak a barvy

*) Nevztahuje se na území České socialistické republiky.

**) Příloha C zákona ČNR č. 146/1971 Sb.

města a způsob jejich užívání; podrobněji upraví uspořádání orgánů národního výboru města a obvodních národních výborů, jejich působnost a vzájemnou dělbu práce mezi nimi; stanoví, které odbory a jiné útvary zřizují obvodní národní výbory, a hlavní zásady a formy účasti občanů na správě města.

§ 26b

[1] Obvodní národní výbory v městech Brně, Ostravě a Plzni v souladu s plánovitým rozvojem města zabezpečují za nejširší účasti občanů rozvoj svých obvodů. Pečují o zvelebování a vzhled obvodu. Úzce spolupracují s národním výborem města při řešení celoměstských otázek a předkládají mu v tomto směru iniciativní návrhy. Podílejí se na sestavování dlouhodobých koncepcí a plánů města a sestavují a schvalují plány rozvoje vlastního hospodářství a své rozpočty.

[2] Obvodní národní výbory řídí obvodní podniky bytového hospodářství, spravují obvodní lidové knihovny a další kulturní zařízení; mohou zřizovat a řídit i další organizace a zařízení, které uspokojují převážně místní potřeby nebo které je účelnější organizovat podle obvodů.

§ 26c

Orgány a organizace mohou být umístěny na území měst Brna, Ostravy a Plzně po předchozím projednání s národními výbory těchto měst.

§ 27

Okresní národní výbor

[1] Okresní národní výbor řídí národní výbory nižšího stupně. Pomáhá jim v jejich práci, zejména pro ně organizuje odbornou a poradenskou činnost, zabývá se jejich podněty a upozorněními, radí se s nimi, dozírá na plnění zákonů a zachovávání státní disciplíny. Provádí periodické revize hospodaření národních výborů nižších stupňů, jakož i organizací a zařízení řízených a spravovaných těmito národními výbory.

[2] Okresní národní výbor vykonává státní správu na všech úsecích uvedených v § 19.

[3] Okresní národní výbor spolupracuje s krajským národním výborem při řešení oblastních proporcí a při vytváření koncepce rozvoje okresu.

[4] Okresní národní výbor řídí nebo spravuje okresní správu silnic, okresní ústav národního zdraví, zařízení sociálního zabezpečení, dále školy a školská zařízení, kulturní a kulturně výchovné organizace a zařízení v rozsahu stanoveném zvláštními předpisy. Může řídit i organizace obstarávající některé z činností uvedených v § 21, slouží-li k uspokojování potřeb více obcí a lze-li je na tomto

stupni účelněji řídit. Provádí periodické revize hospodaření organizací a zařízení jím řízených a spravovaných.

§ 28

Krajský národní výbor

[1] Krajský národní výbor zabezpečuje proporcionální rozvoj hospodářství a kulturní, zdravotnické a sociální výstavby v kraji; za tím účelem vypracovává návrh plánu rozvoje oblasti, v jehož rámci usměrňuje správné proporce v rozvoji kraje. Účastní se dalších prací na přípravě státního plánu rozvoje národního hospodářství, úzce spolupracuje s ústředními orgány státní správy a předkládá jim iniciativní návrhy na řešení otázek dotýkajících se rozvoje kraje.

[2] Krajský národní výbor řídí okresní národní výbory, pomáhá jim a radí se s nimi, zabývá se jejich podněty a upozorněními, dozírá na plnění zákonů a zachovávání státní disciplíny a provádí periodické revize jejich hospodaření.

[3] Při výkonu státní správy se krajský národní výbor zaměřuje především na stanovení základních úkolů, řešení koncepčních otázek a na dozor na plnění zákonů a směrnic ústředních orgánů.

[4] Krajský národní výbor může řídit hospodářské organizace a spravovat rozpočtové a příspěvkové organizace, které slouží uspokojování potřeb více okresů nebo krajů, je-li řízení nebo správa na tomto stupni účelnější; dále může řídit nebo spravovat organizace poskytující zvlášť specializované služby. Provádí periodické revize hospodaření organizací jím řízených a spravovaných.

Oddíl 3

Plán, rozpočet a správa majetku

§ 29

Národní výbor sestavuje a schvaluje

- a) střednědobý hospodářský plán,
- b) prováděcí hospodářský plán,
- c) rozpočet.

§ 30

[1] Při zpracování světlo hospodářského plánu vychází krajský národní výbor z úkolů a prostředků stanovených ve státním plánu rozvoje národního hospodářství a ve státním rozpočtu, jakož i z vlastního dlouhodobého výhledu opřeného o technicko-ekonomické koncepce a studie. Krajským národním výborům jsou ve střednědobém a prováděcím státním plánu stanoveny závazné úkoly pouze v nezbytném rozsahu; ve státním rozpočtu republiky jsou stanoveny finanční vztahy k rozpočtům národních výborů (souhrnný finanční vztah a účelové subvence), popřípadě další závazné limity.

[2] V rámci závazných úkolů a limitů stanovených státním plánem a na podkladě finančních vztahů k rozpočtům národních výborů stanovených státním rozpočtem republiky stanoví krajský a okresní národní výbor národním výborům nižšího stupně závazné úkoly a limity, popřípadě jejich okruh rozšiřuje, a upravuje finanční vztahy k jejich rozpočtům; na jejich podkladě vypracují národní výbory všech stupňů své hospodářské plány a rozpočty.

[3] K zabezpečení hlavních cílů komplexního rozvoje měst Brna, Ostravy a Plzně stanoví vláda podle potřeby úkoly státních plánů rozvoje národního hospodářství, jimiž jsou krajské národní výbory při rozpisu plánu vázány.

§ 31

[1] Rozpočet národního výboru obsahuje ve stanoveném členění příjmy a výdaje národního výboru a jeho rozpočtových organizací včetně finančních vztahů k jeho hospodářským a příspěvkovým organizacím.

[2] Rozpočet musí být vyrovnán.

[3] Místní a městské národní výbory projednávají své rozpočty s občany.

§ 32

[1] Příjmy národního výboru tvoří zejména

- a) příjmy z hospodářství národního výboru, především příjmy od hospodářských organizací jím řízených,
- b) výnosy daní a poplatků v rozsahu stanoveném zvláštními předpisy,
- c) dotace a subvence ze státního rozpočtu nebo z rozpočtu národního výboru vyššího stupně,
- d) ostatní příjmy v rozsahu stanoveném zvláštními předpisy,
- e) dobrovolné příspěvky od jiných národních výborů, státních, družstevních a společenských organizací,
- f) úvěry.

[2] Příjmy národního výboru nejsou účelové, s výjimkou účelových subvencí ze státního rozpočtu a příjmů, jejichž účelovost je stanovena právními předpisy nebo orgánem, který je poskytuje.

[3] Ministerstvo financí stanoví, v kterých případech doplňkové příjmové zdroje, patřící jinak krajskému národnímu výboru, připadnou národním výborům měst Brna, Ostravy a Plzně.

§ 33

[1] Národní výbor musí v rozpočtu zabezpečit krytí veškerých svých závazků, které převzal, zá-

vazků vyplývajících z plnění zákonných povinností, popřípadě též odvody do rozpočtu národního výboru vyššího stupně, popřípadě do státního rozpočtu.

[2] Nedosahuje-li národní výbor rozpočtem předpokládaných příjmů, musí omezit v odpovídajícím rozsahu výdaje; přitom však musí zabezpečit výdaje ke krytí převzatých závazků a výdaje na plnění zákonných povinností.

§ 34

Národní výbor vytváří vlastní peněžní fondy, především z prostředků získaných ze svého hospodaření a využívá jich k dalšímu rozvoji hospodářské a kulturní výstavby.

§ 35

Národní výbor a jeho organizace spravují majetek ve státním socialistickém vlastnictví, který slouží k plnění jejich úkolů.

§ 36

Národní majetek, který spravuje hospodářská organizace řízená národním výborem, anebo národní majetek, který národní výbor spravuje a využívá k některému z účelů uvedených v § 21, může být opatřením nadřízených orgánů převeden do správy jiné organizace tomuto národnímu výboru nepodřízené tehdy, vznikne-li pochybnost o tom, která organizace má určitý národní majetek spravovat, nebo jde-li o nemovitý majetek, jehož je třeba k uskutečnění stavby, jejího užívání nebo k provedení asanace.

§ 37

Národní výbor může uzavřít smlouvu s jiným národním výborem, státními, družstevními nebo jinými společenskými organizacemi o společném použití prostředků, jde-li o plnění jejich společných úkolů (sdružování prostředků).

Oddíl 4

Samostatná působnost národního výboru

§ 38

V otázkách péče o zlepšování životního prostředí, úrovně bydlení a uspokojování dalších potřeb občanů různými službami, o rozvíjení kulturního a společenského života a o vytváření podmínek pro rozvoj tělesné výchovy, dále v otázkách zřizování a řízení svých hospodářských organizací (§ 21 a § 22), v otázkách správy majetku a sdružování prostředků (§ 35 až § 37), stanovení hospodářského plánu a rozpočtu a hospodaření podle něho (§ 29 až § 33) a v otázkách zřizování a správy svých fondů (§ 34) vykonávají národní výbory svou působnost samostatně, řídíce se jen zákony a jinými obecně závaznými právními předpisy.

Hlava čtvrtá

NÁRODNÍ VÝBOR A JEHO ORGÁNY

Oddíl 1

Pravomoc plenárního zasedání národního výboru

§ 39

(1) Národní výbor se na svém plenárním zasedání usnáší o základních otázkách hospodářské, kulturní, zdravotní a sociální výstavby na svém území a o základních otázkách své práce. Zřizuje si výkonné a kontrolní orgány, řídí jejich činnost a hodnotí výsledky jejich práce. Všechny orgány národního výboru jsou mu ze své činnosti odpovědny.

(2) Plenárnímu zasedání národního výboru je vyhrazeno

- a) stanovit dlouhodobé rozvojové koncepce územního obvodu národního výboru;
- b) stanovit střednědobé a prováděcí hospodářské plány a hodnotit jejich plnění; stanovit celkové vztahy k plánu a rozpočtu národních výborů nižších stupňů;
- c) stanovit rozpočet a schvalovat závěrečný účet národního výboru;
- d) zřizovat, popřípadě zrušovat nebo slučovat hospodářské, rozpočtové a jiné organizace a hospodářským organizacím vymezit předmět činnosti;
- e) rozhodovat o územních změnách, popřípadě jednat o návrzích územních změn;
- f) stanovit počet poslanců národního výboru, stanovit počet a hranice volebních obvodů;
- g) zřizovat a rušit komise, odbory a jiné orgány národního výboru a určovat dělbu práce mezi nimi;
- h) volit předsedu, místopředsedu a tajemníka národního výboru, další členy rady, dále předsedy, tajemníky a další členy komisí národního výboru, jakož i odvolávat je z funkcí;
- ch) volit předsedu, místopředsedu a další členy výboru lidové kontroly národního výboru a odvolávat je z funkcí, jakož i schvalovat plán činnosti tohoto výboru;
- i) ustanovovat vedoucí odborů a odvolávat je z funkcí;
- j) usnášet se na obecně závazných nařízeních národního výboru;
- k) rozhodovat o přijetí půjčky nebo poskytnutí úvěru;
- l) jde-li o okresní národní výbor, volit a odvolávat z funkce soudce z lidu okresního soudu a projednávat zprávy okresního soudu, okresní prokuratury a okresního oddělení Veřejné bezpečnosti o stavu socialistické zákonnosti a ochrany veřejného pořádku;

m) jde-li o krajský národní výbor, volit a odvolávat z funkce soudce z lidu krajského soudu a projednávat zprávy krajského soudu, krajské prokuratury a krajské správy Veřejné bezpečnosti o stavu socialistické zákonnosti a ochrany veřejného pořádku.

(3) Plenární zasedání národního výboru si může vyhradit rozhodnutí v jakékoliv další otázce, která patří do působnosti jeho orgánů.

§ 40

Národní výbor může rozhodnout, že některou základní otázku života obce nebo města před tím, než k této otázce přijme usnesení, předloží k projednání občanům; učiní tak zejména, jde-li o územní plán obce, o sloučení obcí nebo o jiné závažné územní změny.

§ 41

Okresní a krajský národní výbor svolává k posouzení některých důležitých otázek týkajících se činnosti národních výborů konference národních výborů nižších stupňů.

Oddíl 2

Jednání plenárního zasedání národního výboru

§ 42

(1) Krajské a okresní národní výbory se scházejí nejméně čtyřikrát, městské a místní národní výbory nejméně šestkrát do roka k řádnému zasedání.

(2) Zasedání národního výboru svolává předseda národního výboru na základě usnesení rady. Požádá-li o to alespoň čtvrtina poslanců, anebo národní výbor vyššího stupně nebo jeho rada, vláda, je předseda národního výboru povinen svolat národní výbor k mimořádnému zasedání, a to tak, aby se zasedání konalo nejpozději do 14 dnů.

(3) Přípravu zasedání národního výboru organizuje jeho rada v součinnosti s komisemi a s poslanci, popřípadě s národními výbory nižších stupňů. Návrhy mohou předkládat rada, komise anebo jednotliví poslanci. Národní výbor si k prověření předložených návrhů může vyžadovat stanoviska, zejména svého výboru lidové kontroly, popřípadě pracovních skupin poslanců a dalších občanů, dále odborné posudky a vyjádření. S otázkami, které budou předmětem jednání plenárního zasedání, musí být poslanci včas seznámeni.

§ 43

(1) Plenární zasedání národního výboru jsou veřejná. Rada uvědomuje občany o místu a době jednání a o navrženém programu.

(2) Požádá-li o slovo poslanec národního výboru vyššího stupně nebo České národní rady nebo Federálního shromáždění anebo zástupce vlády, musí mu být uděleno. Slovo může být uděleno též občanu, který není poslancem.

§ 44

K platnosti usnesení plenárního zasedání národního výboru je třeba souhlasu nadpoloviční většiny hlasů všech poslanců. Hlasuje se zpravidla zdvižením ruky.

§ 45

(1) Plenární zasedání národního výboru řídí jeho předseda. Předseda spolu s tajemníkem podpisuje obecně závazná nařízení národního výboru a jiná jeho usnesení. Předseda národního výboru zastupuje národní výbor navenek. Předsedu zastupuje místopředseda národního výboru nebo jiný člen rady pověřený národním výborem.

(2) Úkoly předsedy a místopředsedů národního výboru plní v městech Brně, Ostravě a Plzni primátor města Brna, primátor města Ostravy a primátor města Plzně a jejich náměstkové. Primátor jako představitel města má právo užívat historických primátorských insignií.

Oddíl 3

Rada

§ 46

(1) Rada je výkonný orgán národního výboru s všeobecnou působností. Organizuje a sjednocuje plnění úkolů národního výboru na všech úsecích. Rozhoduje zejména o otázkách, které svým významem přesahují rámec jednoho odvětví, popřípadě úseku státní správy.

(2) Rada národního výboru zejména

- a) rozpracovává a zabezpečuje plnění úkolů, jež vyplývají z usnesení národního výboru, rad národních výborů vyšších stupňů a z usnesení vlády; projednává a řeší iniciativní návrhy komisí, poslanců, odborů a národních výborů nižších stupňů a jejich rad; organizuje práce na přípravě plánu a rozpočtu národního výboru a projednává jejich návrhy;
- b) hodnotí výsledky činnosti organizací řízených a spravovaných národním výborem, jmenuje a odvolává jejich vedoucí, stanoví jejich plat a zásady jejich hmotné zainteresovanosti;
- c) řídí a sjednocuje činnost komisí národního výboru a vytváří podmínky pro jejich práci;
- d) řídí činnost odborů národního výboru, ukládá jim úkoly a dozírá na jejich plnění; určuje vnitřní organizaci odborů a počty jejich pracovníků; stanoví zásadní úkoly v kádrové práci, pečuje o růst kvalifikace pracovníků odborů a stanoví plat vedoucích odborů.

(3) Rada národního výboru může v nutných a neodkladných případech vydat obecně závazné nařízení. Takové nařízení však pozbude platnosti, nebude-li schváleno na nejbližším zasedání národního výboru.

§ 47

(1) Rada je plenárnímu zasedání národního výboru podřízena a odpovědná ze své činnosti; národní výbor může radu a její jednotlivé členy kdykoliv odvolat.

(2) Rada národního výboru vyššího stupně usměrňuje a řídí činnost rad národních výborů nižších stupňů a pomáhá jim při plnění úkolů.

§ 48

(1) Rada místního nebo městského národního výboru má v obcích nebo ve městech s počtem

do 600 obyvatel	5—7 členů,
od 600 do 1 500 obyvatel	7—9 členů,
od 1 500 do 5 000 obyvatel	9—11 členů,
od 5 000 do 10 000 obyvatel	10—13 členů,
od 10 000 do 20 000 obyvatel	11—14 členů,
nad 20 000 obyvatel	12—15 členů.

(2) Rada Národního výboru města Brna má 15—20 členů, rada Národního výboru města Ostravy 15—20 členů a rada Národního výboru města Plzně 15—18 členů. Rada obvodního národního výboru v těchto městech má 8—15 členů.

(3) Rada okresního národního výboru má dvanáct až patnáct členů.

(4) Rada krajského národního výboru má patnáct až osmnáct členů.

§ 49

(1) Radu národního výboru tvoří předseda, místopředsedové, tajemník národního výboru a další členové, volení národním výborem z poslanců na celé volební období.

(2) Rada setrvává ve své funkci i po uplynutí volebního období, dokud si nově zvolený národní výbor nezvolí radu.

§ 50

Rada rozhoduje vždy ve sboru, schází se ke schůzím podle potřeby. Usnází se většinou hlasů všech svých členů.

§ 51

(1) Schůze rady řídí předseda. Předseda spolu s tajemníkem podpisuje usnesení rady.

[²] Předseda je oprávněn pozastavit výkon usnesení rady, má-li za to, že odporuje obecně závaznému právnímu předpisu nebo usnesení národního výboru. Předloží pak věc k rozhodnutí nejbližšímu plenárnímu zasedání národního výboru.

§ 52

Tajemník národního výboru řídí přípravu plánu činnosti národního výboru a jeho rady; dbá též o účelnou organizaci práce odborů a pomocných útvarů a o plynulý chod jejich práce.

Oddíl 4

Komise a správní komise

§ 53

Národní výbor zřizuje pro úseky své práce komise, a to s přihlédnutím k rozsahu svých úkolů.

§ 54

[¹] Komise jako iniciativní orgány se zabývají otázkami rozvoje na svém úseku a předkládají své návrhy národnímu výboru nebo jeho radě. Vycházejí přitom ze znalostí místních podmínek, potřeb a zájmů občanů.

[²] Komise jako kontrolní orgány dozírají na činnost organizačních řízených a spravovaných národním výborem, nezasahují však do otázek jejich operativního řízení. Dozírají též na práci odborů; zjistí-li nedostatky v jejich práci, požadují jejich odstranění. Pokud není zjednána náprava, předkládají příslušné návrhy radě. Komise dále sledují a kontrolují, jak se na jednotlivých úsecích činnosti národního výboru uplatňuje jeho působnost a pravomoc a jak se provádějí usnesení národního výboru a jeho rady.

[³] Komise jako výkonné orgány činí opatření uvedená v § 38 a další opatření v otázkách svěřených jim plenárním zasedáním národního výboru. Nemohou činit opatření ve věcech, které jsou vyhrazeny plenárnímu zasedání národního výboru (§ 39) anebo jeho radě (§ 46). Komise místního a městského národního výboru, který nezřizuje odbory, plní i úkoly odborů.

§ 55

[¹] Národní výbor volí členy komise z poslanců a dalších občanů, především z těch, kteří mu byli navrženi společenskými organizacemi. Většina členů komise musí být poslanci.

[²] Předsedou komise je poslanec národního výboru. Řídí a organizuje práci komise a dbá o plnění jejích usnesení. Je oprávněn pozastavit vý-

kon usnesení komise, má-li za to, že odporuje obecně závaznému právnímu předpisu nebo usnesení národního výboru. Předloží pak věc radě na její nejbližší schůzi.

[³] Komise se schází podle potřeby. Usnáší se většinou hlasů všech členů.

§ 56

[¹] Komise národního výboru nižšího stupně není podřízena komisi národního výboru vyššího stupně.

[²] Pro vztah komisí národního výboru k orgánům národního výboru vyššího stupně ve věcech správního řízení platí ustanovení zákona o správním řízení.

§ 57

[¹] V případech stanovených zvláštními předpisy zřizuje národní výbor správní komise, kterým přísluší rozhodovat o právech a povinnostech občanů a organizací na úsecích, pro které jsou zřízeny. Tyto předpisy stanoví též jejich složení a působnost.

[²] Správní komise jsou řízeny radou a podřízeny též příslušné správní komisi národního výboru vyššího stupně; jde-li o správní komisi krajského národního výboru, je podřízena příslušnému ústřednímu orgánu státní správy.

Oddíl 5

Výbory lidové kontroly národních výborů

§ 58

Krajské a okresní národní výbory zřizují výbory lidové kontroly; mohou je též zřídit městské a místní národní výbory, a to po projednání s výborem lidové kontroly příslušného okresního národního výboru.

§ 59

[¹] Výbor lidové kontroly národního výboru se skládá z poslanců a z dalších občanů. Předsedu, místopředsedu a ostatní členy výboru lidové kontroly volí a odvolává plenární zasedání národního výboru. Členství ve výboru lidové kontroly je neslučitelné s funkcí předsedy, místopředsedy, tajemníka, předsedy komise a vedoucího odboru příslušného národního výboru nebo národního výboru nižšího stupně anebo s funkcí vedoucího organizace řízené nebo spravované příslušným národním výborem.

[²] Předsedou výboru lidové kontroly je poslanec národního výboru; má právo — není-li členem rady národního výboru — zúčastňovat se schůzí rady s hlasem poradním. Předsedu výboru lidové kontroly zastupuje místopředseda.

(3) Odborné práce pro výbor lidové kontroly krajského a okresního, popř. i městského národního výboru obstarává aparát. Počty pracovníků aparátu a náklady na ně určuje plenární zasedání národního výboru na návrh výboru lidové kontroly.

§ 60

(1) Výbor lidové kontroly národního výboru se schází podle potřeby. Na svých schůzích rozhoduje o zásadních otázkách patřících do působnosti výboru. Ushází se většinou hlasů všech svých členů. Předseda výboru lidové kontroly je oprávněn pozastavit výkon usnesení výboru, má-li za to, že odporuje obecně závaznému právnímu předpisu nebo usnesení národního výboru; předloží pak věc k rozhodnutí nejbližšímu plenárnímu zasedání národního výboru.

(2) O ostatních otázkách, patřících do působnosti výboru lidové kontroly, rozhodují jménem výboru jeho předseda, místopředseda a popřípadě pověření členové a pracovníci v rozsahu jim svěřené jim pravomoci.

Oddíl 6

Odbory

§ 61

(1) Krajské, okresní a městské národní výbory zřizují pro jednotlivé odvětví a úseky své působnosti odbory.

(2) Místní národní výbory ve velkých obcích mohou zřídit jeden nebo více odborů. Ostatní místní národní výbory odbory nezřizují.

(3) Místo odboru může národní výbor zřídit jako svůj orgán jiný útvar; o tomto útvaru platí ustanovení o odborech.

(4) Vláda stanoví nařízením, které odbory nebo jiné útvary národní výbory zřizují.

(5) Národní výbor při stanovení pracovní náplně odborů a jiných útvarů zřízených místo odborů vychází ze vzorové náplně vydané příslušným ministerstvem (ústředním orgánem státní správy).

§ 62

Odbory

1. vykonávají státní správu v odvětvích a na úsecích působnosti národního výboru, pro které jsou zřízeny, s výjimkou věcí náležejících do pravomoci plenárního zasedání národního výboru (§ 39), jeho rady (§ 46) nebo některé komise (§ 54 a 57);

2. zabezpečují plnění usnesení národního výboru, jeho rady a komisí;

3. zpracovávají odborné podklady pro jednání národního výboru, jeho rady a komisí.

§ 63

(1) Odbor je řízen radou a odpovídá jí za veškerou svou činnost. Ve věcech uvedených v § 62 č. 1 je podřízen též odboru národního výboru vyššího stupně, jde-li o odbor krajského národního výboru, příslušnému ústřednímu orgánu státní správy. Ve věcech uvedených v § 62 č. 2 a 3 odpovídá příslušné komisi.

(2) Práci odboru řídí a za ni odpovídá jeho vedoucí.

(3) Pracovníci odborů jsou povinni účastnit se schůzí a besed poslanců s voliči a pomáhat jim v jejich práci ve volebním obvodu.

Oddíl 7

Občanské výbory a jiné aktivity národního výboru

§ 64

(1) Městské národní výbory, obvodní národní výbory a místní národní výbory v obcích, kde to rozlehlost území a zvláštní podmínky hospodářského a kulturního rozvoje vyžadují, zřizují občanské výbory. Občané volí jejich členy na veřejných shromážděních na dobu pěti let.

(2) Posláním občanských výborů je umožnit občanům uplatňovat jejich potřeby a zájmy v činnosti národního výboru a organizovat jejich účast na řešení veřejných záležitostí, zejména při zvelebování obce a udržování a ochraně bytového majetku.

(3) Národní výbor může v zájmu styku s občany pověřit občanské výbory plněním některých svých úkolů, nejde-li o rozhodnutí ve věcech státní správy.

(4) Občanské výbory úzce spolupracují s poslanci národního výboru a pomáhají jim v jejich činnosti ve volebních obvodech.

§ 65

(1) K účasti občanů na společensky prospěšné práci, k hlubšímu poznávání jejich potřeb a zájmů a k řešení otázek vyžadujících všestranného posouzení zřizuje si národní výbor a jeho orgány poradní sbory, pracovní komise a jiné své aktivity.

(2) Národní výbory dbají o to, aby organizace a zařízení jimi spravované nebo řízené vytvářely své aktivity k účasti občanů na své práci.

Hlava pátá

ŘÍZENÍ NÁRODNÍCH VÝBORŮ A JEJICH ORGÁNŮ

Oddíl 1

Vztahy národního výboru k ústředním orgánům a k národním výborům vyššího stupně

§ 66

(1) Stupně a druhy národních výborů, jakož i jejich postavení, působnost a organizaci upravují v mezích ústavních zákonů Československé socialistické republiky zákony České národní rady.

(2) Česká národní rada usměřuje činnost národních výborů k plnění klíčových úkolů. Zobecňuje zkušenosti národních výborů, hodnotí účinnost forem a metod jejich práce, působí na uplatňování demokratických principů v jejich činnosti a usnází se na opatřeních ke zlepšení jejich výstavby a práce.

(3) Česká národní rada umožňuje národním výborům účast na projednávání návrhů zákonů a usnesení České národní rady k otázkám činnosti národních výborů a na kontrole působení zákonů. Národní výbory se mohou obracet přímo na Českou národní radu s iniciativními podněty.

§ 67

(1) Vláda řídí a kontroluje práci národních výborů a vytváří vhodné podmínky pro jejich činnost.

(2) Vláda zejména

- a) organizuje přípravu státního plánu a státního rozpočtu na úseku národních výborů,
- b) rozhoduje o zásadních otázkách týkajících se výkonu státní správy v působnosti národních výborů,
- c) řeší sporné otázky, které se při rozpracovávání a uskutečňování celostátní politiky vyskytnou mezi krajskými národními výbory a ministerstvy (ústředními orgány státní správy) a mezi krajskými národními výbory navzájem,
- d) kontroluje, jak národní výbory plní úkoly, a hodnotí výsledky jejich činnosti.

(3) Vláda podává České národní radě zprávy o činnosti národních výborů, o stavu plnění úkolů v jejich působnosti a o opatřeních přijatých vládou při řízení národních výborů.

§ 68

(1) Ministerstva (ústřední orgány státní správy) řídí v rámci zákonů výkon státní správy v příslušném odvětví (úseku) vydáváním obecně závazných předpisů a nejde-li o věci uvedené v § 38, též vydáváním směrnic.

(2) Ministerstva (ústřední orgány státní správy), do jejichž působnosti náleží odvětví (úseky) řízené a spravované národními výbory

- a) zpracovávají koncepci rozvoje odvětví (úseku) a pomáhají ji aplikovat na podmínky jednotlivých krajů,
- b) zabezpečují odbornou stránku činnosti rozpočtových a příspěvkových organizací národních výborů,
- c) organizují poradenskou službu pro národní výbory a jejich podniky a zařízení; prostřednictvím národních výborů zabezpečují nezbytnou celostátní jednotu odborné činnosti hospodářských organizací,
- d) usměřují racionalizaci řídicích a správních činností,
- e) pečují o výchovu odborných kádrů.

(3) Ministerstvo vnitra plní též úkoly orgánu vlády v otázkách řízení národních výborů vládou, zejména zpracovává podklady týkající se činnosti národních výborů a předkládá návrhy vládě. Zabezpečuje koordinaci činnosti ministerstev a ostatních ústředních orgánů státní správy ve vztahu k národním výborům.

(4) Ministerstva (ústřední orgány státní správy) působící v odvětvích ústředně řízených

- a) zpracovávají ve spolupráci s krajskými národními výbory koncepci rozvoje odvětví (oboru) a návrhy dlouhodobých plánů; projednávají s nimi přípravu důležitých investic a opatření týkající se rozmístění závodů a provozoven a změny v zaměstnanosti obyvatelstva,
- b) vedou ústředně řízené organizace k těsné součinnosti s národními výbory, zejména s okresními a městskými národními výbory tak, aby s národními výbory projednávaly všechna závazná opatření týkající se rozvoje jejich území.

§ 69 a 70*)

§ 71

Národní výbor vyššího stupně usměřuje, kontroluje a řídí činnost národních výborů nižšího stupně; dbá přitom plně jejich pravomoci a odpovědnosti. Spolupracuje s nimi při přípravě vlastních opatření, seznamuje je s důležitými otázkami

*) Nevztahují se na území České socialistické republiky.

společenského rozvoje, které řeší vyšší orgány, poskytuje jim všestrannou pomoc a opírá se o jejich iniciativu.

Oddíl 2

Náprava nesprávných opatření

§ 72

(1) Plenární zasedání národního výboru může nesprávné usnesení rady nebo komise změnit nebo zrušit; učiní tak vždy, odporuje-li takové usnesení zákonu nebo jinému obecně závaznému právnímu předpisu nebo stanovenému plánu, rozpočtu nebo jinému jeho usnesení. Nesprávné opatření odboru (správní komise) zruší nebo změní, nezjedná-li nápravu sama rada.

(2) Má-li rada za to, že některé usnesení komise je nesprávné, může jeho výkon pozastavit a předložit věc k rozhodnutí národnímu výboru na jeho nejbližším plenárním zasedání. Toto oprávnění radě nepřísluší, jde-li o usnesení výboru lidové kontroly národního výboru.

(3) Nesprávné opatření odboru (správní komise) může zrušit nebo změnit rada.

§ 73

(1) Odporuje-li obecně závazné nařízení národního výboru zákonu nebo jinému obecně závaznému právnímu předpisu anebo obecně závaznému nařízení národního výboru vyššího stupně, národní výbor vyššího stupně takové nařízení zruší. Jde-li o nařízení krajského národního výboru, zruší je Česká národní rada.

(2) V případech uvedených v odstavci 1 rada národního výboru vyššího stupně výkon takového obecně závazného nařízení pozastaví a předloží věc svému národnímu výboru na jeho nejbližším zasedání. Jde-li o obecně závazné nařízení krajského národního výboru, pozastaví je vláda a předloží věc České národní radě.

§ 74

(1) Odporuje-li usnesení plenárního zasedání národního výboru zákonu, jinému obecně závaznému předpisu, usnesení plenárního zasedání národního výboru vyššího stupně, usnesením nebo směrnicím vyšších státních orgánů a nezjedná-li nápravu národní výbor sám, národní výbor vyššího stupně nebo vláda takové usnesení zruší.

*) Nevztahuje se na území České socialistické republiky.

***) Dnem 1. ledna 1972 byly zrušeny článkem II zákona ČNR č. 146/1971 Sb.: zákon č. 175/1968 Sb., o městě Brně, zákon ČNR č. 40/1969 Sb., o městě Ostravě, zákon ČNR č. 41/1969 Sb., o městě Plzni, a zákonné opatření předsednictva ČNR č. 126/1971 Sb., o národních výborech ve městech Brně, Ostravě a Plzni, s výjimkou ustanovení § 6.

(2) V případech uvedených v odstavci 1 rada národního výboru vyššího stupně výkon takového usnesení pozastaví a předloží věc svému národnímu výboru na jeho nejbližším zasedání.

§ 75

Je-li některé usnesení rady národního výboru nesprávné a nezjedná-li národní výbor nápravu sám, zruší je rada národního výboru vyššího stupně nebo vláda.

§ 76

Je-li některé opatření odboru (správní komise) ve věcech uvedených v § 62 č. 1 nesprávné a nezjedná-li nápravu národní výbor nebo jeho rada, může je zrušit odbor (správní komise) národního výboru vyššího stupně, jde-li o opatření odboru (správní komise) krajského národního výboru, příslušný ústřední orgán státní správy, jde-li o věc spadající do jeho působnosti.

§ 77

Usnesení plenárního zasedání národního výboru, rady nebo komise anebo opatření odboru ve věcech uvedených v § 38 zruší orgán vyššího stupně, jen jsou-li v rozporu se zákonem nebo s jiným obecně závazným právním předpisem.

§ 78

O nápravě rozhodnutí vydaných ve správním řízení platí ustanovení zákona o správním řízení.

Hlava šestá

USTANOVENÍ ZÁVĚREČNÁ

§ 79*)

§ 80**)

(1) Zrušují se

- a) zákon č. 143/1949 Sb., o změnách v organizaci veřejné správy a v působnosti jejích orgánů;
- b) zákon č. 65/1960 Sb., o národních výborech;
- c) ustanovení § 6 a § 7 odst. 1 a 2 zákona č. 32/1963 Sb., o organizaci řízení zemědělství;
- d) ustanovení § 13 věty první a druhé a § 14 zákona č. 34/1964 Sb., o volbách do Národního shromáždění a do národních výborů;
- e) ustanovení § 29 věty druhé a § 42 věty druhé hospodářského zákoníku č. 109/1964 Sb.;

- f) vládní nařízení č. 66/1960 Sb., o úpravě některých poměrů poslanců národních výborů a občanů zvolených za členy komisí národních výborů, ve znění vládního nařízení č. 189/1960 Sb.;
- g) vládní nařízení č. 71/1960 Sb., o rozšíření pravomoci a odpovědnosti národních výborů a o uspořádání a činnosti jejich orgánů;
- h) vládní nařízení č. 102/1961 Sb., o úpravě působnosti národních výborů podle předpisů o využití nerostného bohatství;
- ch) vládní nařízení č. 11/1962 Sb., o prohloubení organizace řízení zemědělství národními výbory;
- i) vládní nařízení č. 93/1961 Sb., o spotřebitelských radách;
- j) vládní nařízení č. 59/1959 Sb., o občanské kontrole provozoven;
- k) část II vyhlášky č. 83/1961 Sb., o úkolech orgánů ROH a národních výborů při výkonu dozoru a péči o bezpečnost a ochranu zdraví při práci.

(2) Nedotčen zůstává zákon č. 169/1949 Sb., o vojenských újezdech.

(3) Dosavadní užší komise zřízené podle zvláštních předpisů se řídí ustanoveními o správních komisích (§ 57).

§ 81

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1968.

Zákon ČNR č. 33/1970 Sb., o finančních správách, nabyl účinnosti dnem 1. července 1970. Zákon ČNR č. 116/1971 Sb., o výborech a komisích lidové kontroly, nabyl účinnosti dnem 21. října 1971. Zákon ČNR č. 57/1971 Sb., kterým se mění zákon č. 69/1967 Sb., o národních výborech, nabyl účinnosti dnem 26. listopadu 1971. Zákon ČNR č. 146/1971 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o národních výborech a upravuje působnost národních výborů na některých úsecích státní správy, nabyl účinnosti dnem 1. ledna 1972.

Erban v. r.

OZNÁMENÍ O VYDÁNÍ OBEČNÝCH PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ

Federální ministerstvo financí

vydalo v dohodě s Federálním statistickým úřadem

1. Změny a doplňky jednotné účtové osnovy v národním hospodářství a směrnic k ní od 1. ledna 1972 [čj. XV/1-22 060/1971 ze dne 3. prosince 1971].

Tímto předpisem se promítají do jednotné účtové osnovy v národním hospodářství a směrnic k ní nové zásady plánovitého řízení národního hospodářství, jakož i nová opatření v oblasti řízení finanční politiky a regulace mezd a nové požadavky uplatněné v účetním výkaznictví. Jde zejména o doplnění účtové třídy 4 — Tržby a výnosy a účtové třídy 9 — Fondy, zúčtování výsledku hospodaření, podrozvahové účty, o nové účty. Současně se ze směrnic k jednotné účtové osnově vypouštějí všechna ustanovení týkající se zainteresovanosti organizací na tvorbě hrubého důchodu; v této souvislosti se mění i názvy některých účtů.

Předpis platí od 1. ledna 1972;

2. Výjimky ze směrnic k jednotné účtové osnově pro organizace místního hospodářství [čj. XV/3-22 250/1971 ze dne 3. prosince 1971].

Tímto předpisem se — odchylně od jednotné účtové osnovy v národním hospodářství a směrnic k ní — pro organizace místního hospodářství zjednodušuje členění účtů v účtové třídě 4 — Tržby a výnosy (především účtů tržeb), dovoluje odchylné účtování o nákladech na poddodávky prací a služeb a mění názvy některých účtů. Současně se stanoví, které změny provedené v jednotné účtové osnově a ve směrnicích k ní od 1. ledna 1972 se na organizace místního hospodářství nevztahují.

Předpis platí od 1. ledna 1972;

3. Výjimky ze směrnic k jednotné účtové osnově pro organizace výrobního družstevnictví [čj. XV/3-23 462/1971 ze dne 3. prosince 1971].

Tímto předpisem se — odchylně od jednotné účtové osnovy v národním hospodářství a směrnic k ní — pro organizace výrobního družstevnictví zjednodušuje členění účtů v účtové třídě 4 — Tržby a výnosy (především účtů tržeb) a mění názvy některých účtů.

Předpis platí od 1. ledna 1972.

Předpisy uvedené v bodech 1 až 3 tohoto oznámení byly publikovány ve Finančním zpravodaji částka 1/1972. Předpis uvedený v bodě 1 tohoto oznámení byl dále uveřejněn ve Zpravodaji FSÚ, ČSÚ, SŠÚ částka 13—14/1971 a předpisy uvedené v bodech 2 a 3 tohoto oznámení byly také uveřejněny ve Zpravodaji FSÚ, ČSÚ, SŠÚ částka 15/1971.

Do všech předpisů uvedených v bodech 1 až 3 tohoto oznámení lze nahlédnout v ministerstvech financí, u krajských finančních správ a u finančních odborů krajských a okresních národních výborů, dále ve Federálním statistickém úřadě, v Českém statistickém úřadě a jeho krajských a okresních odděleních a ve Slovenském statistickém úřadě a jeho oblastních odborech a okresních odděleních.

Ministerstvo vnitra Slovenské socialistické republiky

opatřením ze dne 6. ledna 1972 č. VVS/1-29/1972 vyhlásilo změny území obcí a okresů, změny názvů obcí a jejich částí a zřízení jednoho místního národního výboru pro několik obcí, provedené v Slovenské socialistické republice v roce 1971.

Opatření je uveřejněno v částce 4/1972 Ústředního věstníku SSR a lze do něj nahlédnout na ministerstvu vnitra SSR a na všech národních výborech v Slovenské socialistické republice.